Maristes Rubí	CRITERIS D'AVALUACIÓ	
	NIVELL	4t ESO
	MATÈRIA	Llatí: Llengua i Cultura
	CURS	2026-2027

SA 1 ***Ab ovo*. De l'origen del món a l'origen de Roma**	• Llegir en veu alta mots i frases llatines aplicant les normes de pronúncia, dividint-los correctament en síl·labes i col·locant l'accent on correspon. • Identificar en frases senzilles la desinència, el cas i la funció sintàctica de cada mot, i justificar-ne l'anàlisi abans de proposar-ne la traducció. • Declinar mots de la primera declinació i analitzar i traduir oracions amb el verb *sum* i atribut, respectant-ne la concordança. • Situar en un mapa les llengües romàniques i, a partir d'una llista de mots llatins, donar-ne el resultat patrimonial en català i identificar el cultisme corresponent. • Explicar, amb exemples propis i amb el vocabulari de la matèria, en quins àmbits de la vida actual es reconeix l'herència grecoromana i argumentar-ne la procedència. • Elaborar una línia del temps de les etapes de la història de Grècia i de Roma i situar-hi correctament els fets i els personatges treballats. • Classificar dades i episodis segons que pertanyin al passat llegendari o al passat històric de Roma, explicar les institucions del període monàrquic i argumentar per què el mite continua essent útil.
SA 2 ***Domum servavit, lanam fecit*. La dona a Roma: de Lívia Drusil·la a la Llei Òpia**	• Analitzar formes verbals de les quatre conjugacions en present d'indicatiu, identificar-ne el tema i la desinència i traduir-les amb la persona i el nombre adequats. • Analitzar i traduir oracions amb subjecte, verb transitiu i complement directe, justificant el cas de cada sintagma i la correspondència amb la versió catalana. • Descriure l'estructura de la família romana i el paper de cada membre i assenyalar-ne les semblances i les diferències amb el present a partir de criteris donats. • Valorar críticament el model de dona que transmeten les fonts romanes i comparar-lo, amb arguments, amb els models que circulen avui. • Identificar els déus olímpics i els seus atributs en obres d'art i explicar el mite que hi va associat. • Elaborar una producció que integri fonts antigues i actuals sobre la condició de la dona, establir-hi comparacions justificades i citar correctament la procedència de cada font.
	• Declinar i identificar en context substantius de la segona declinació en els tres gèneres i justificar-ne el cas i la funció.

SA 3 ***Otium cum dignitate*. Els romans ja feien turisme?**	• Analitzar i traduir sintagmes de nom i adjectiu de la primera classe fent explícita la concordança de gènere, nombre i cas. • Identificar l'aposició en una frase, explicar-ne la relació amb el nom al qual acompanya i traduir-la adequadament. • Distingir i traduir els complements de lloc *ubi*, *quo*, *unde* i *qua*, explicar el cas i la preposició que els correspon i resoldre correctament el locatiu dels noms de ciutat. • Traduir frases de dificultat baixa amb correcció ortogràfica i expressiva i justificar la correspondència entre l'original i la versió catalana. • Descriure els tipus d'habitatge, d'àpat i de vestit romans a partir de fonts materials i assenyalar-ne críticament les semblances i les diferències amb els actuals. • Analitzar i interpretar fonts literàries, històriques i arqueològiques sobre els viatges i l'oci a Roma i establir-hi comparacions justificades amb les pràctiques turístiques actuals. • Incorporar de manera coherent llatinismes i mots d'origen llatí del camp semàntic de la casa, el menjar, el vestit i el viatge a les produccions orals i escrites. • Identificar el mite d'Apol·lo i Dafne en obres d'art i explicar-ne els elements i el sentit.
SA 4 ***Quod non fecerunt barbari, fecerunt Barberini*. Podem actuar contra la destrucció del patrimoni?**	• Declinar i identificar en context substantius de la tercera declinació de tema en consonant, distingir els parisíl·labs dels imparisíl·labs i justificar-ne el cas i la funció. • Analitzar i traduir frases de dificultat baixa amb mots de les tres primeres declinacions i explicar-ne la correspondència amb la versió catalana. • Produir oracions bàsiques en llatí amb subjecte, verb i complement, respectant-ne la concordança i l'ordre habitual. • Identificar en una planta o en restes arqueològiques els elements de la ciutat romana —fòrum, temple, arc, carrers— i explicar-ne la funció. • Reconèixer els aqüeductes, les termes, els teatres, els circs i els amfiteatres, descriure'n les parts i explicar-ne la funció social. • Localitzar i descriure elements del patrimoni romà de l'entorn, identificar-ne els riscos i distingir les intervencions de conservació de les de restauració. • Exposar de manera oral i multimodal les conclusions d'una recerca sobre un element patrimonial, amb la informació seleccionada, contrastada i organitzada, i citar-ne les fonts.
	• Distingir els temes en *-i* dels temes en consonant de la tercera declinació, declinar-los correctament i justificar-ne el cas i la funció en context. • Analitzar i traduir sintagmes de nom i adjectiu de la segona classe fent explícita la concordança de gènere, nombre i cas. • Analitzar i traduir oracions amb complement del nom

SA 5 ***Divide et impera*. Les societats sempre han estat desiguals?**	en genitiu i complement indirecte en datiu, justificant l'elecció del cas. • Identificar i declinar els pronoms personals de primera i segona persona, distingir-los dels possessius i traduir-los en oracions on fan de subjecte, de complement directe o de complement indirecte. • Explicar les institucions republicanes i el *cursus honorum* i assenyalar semblances i diferències amb el sistema polític actual a partir de criteris donats. • Reconèixer les idees principals d'un text sobre Cleòpatra, identificar-hi les referències històriques i valorar críticament la imatge que ofereix de l'adversari. • Valorar de manera crítica les formes de vida i les jerarquies de la societat romana en comparació amb les de la nostra societat, a partir de fonts. • Identificar el mite de Perseu en obres d'art i explicar-ne els elements i el sentit. • Seleccionar i contrastar informació en suports digitals, citar-la correctament i mobilitzar-la per argumentar en un debat.
SA 6 ***Fama crescit eundo*. Quin objectiu persegueixen les fake news?**	• Identificar i traduir correctament els adjectius i els pronoms possessius en context, i justificar-ne la concordança amb el nom al qual acompanyen. • Analitzar i traduir complements circumstancials de companyia, instrument, causa, manera, lloc i temps, i distingir els que porten preposició dels que no en porten. • Distingir el complement de temps en ablatiu del complement d'extensió en acusatiu, i diferenciar *cum* preposició de *cum* conjunció justificant-ho pel context de la frase. • Identificar les formes d'imperfet d'indicatiu en un text, distingir-les de les de present i traduir-les amb el temps verbal adequat en català. • Traduir un text breu adaptat de dues o tres oracions amb correcció ortogràfica i expressiva i explicar-ne les opcions de traducció. • Interpretar de manera crítica el contingut d'un text de Suetoni sobre Calígula, connectar-lo amb l'experiència pròpia i valorar com contribueix a entendre els mecanismes de la desinformació. • Explicar l'organització de l'Alt Imperi, identificar els suports de la propaganda imperial i comparar-los amb manifestacions culturals i comunicatives del present. • Analitzar grafits pompeians i extreure'n informació sobre la vida quotidiana, comparant-la amb la imatge que ofereixen les fonts oficials. • Incorporar de manera coherent llatinismes i locucions del camp semàntic de la informació i de la veritat i distingir-ne els matisos de significat. • Explicar el sentit del mite d'Èdip i relacionar-lo argumentadament amb situacions actuals en què es prefereix no verificar una informació.

SA 7 ***Vae victis!* Hi ha guerres sense crueltat?**	• Declinar i identificar en context substantius de la quarta i de la cinquena declinació i justificar-ne el cas i la funció. • Determinar, a partir de la desinència i de l'enunciat, a quina declinació pertany una forma nominal, quin cas és i quina funció fa, i resoldre els casos de desinència ambigua amb la concordança. • Traduir un text narratiu breu adaptat amb correcció ortogràfica i expressiva i explicar la correspondència entre l'original i la versió catalana. • Obtenir el tema de perfet a partir de l'enunciat del verb, identificar les desinències pròpies del perfet d'indicatiu i traduir un text narratiu distingint el present, l'imperfet i el perfet. • Explicar el caràcter clàssic de la *Ilíada*, identificar-ne els personatges i els episodis principals i reconèixer-ne la pervivència. • Reconèixer el sentit global i les idees principals i secundàries d'un fragment de la *Ilíada*, identificar-hi les referències i explicar-ne el valor. • Explicar les causes i les conseqüències de les guerres púniques i valorar críticament la imatge de l'enemic que ofereixen les fonts romanes. • Descriure l'organització de la legió i del campament, identificar el traçat de les vies principals d'Hispània i reconèixer restes militars i viàries de l'entorn. • Comparar les tres versions d'un mateix conflicte —Tit Livi, Polibi i una crònica periodística actual—, identificar-hi el punt de vista, els arguments i els silencis de cadascuna, i exposar-ne oralment les conclusions amb expressió adequada i vocabulari correcte. • Identificar el mite de Dèdal i Ícar en obres d'art i explicar-ne els elements i el sentit.
SA 8 ***Civis Romanus sum*. Com vivim la multiculturalitat?**	• Identificar el cas i la funció de tots els sintagmes d'un text seguit breu i resoldre'n les ambigüitats amb la concordança i el context. • Identificar les conjuncions coordinants d'un text, delimitar les oracions que uneixen i traduir-les amb el connector adequat en català. • Traduir un text breu connectat amb correcció ortogràfica i expressiva i explicar-ne les opcions de traducció. • Identificar les formes de *hic*, *iste* i *ille* i de *is*, *ea*, *id* en un text, explicar-ne el valor —díctic o anafòric— i traduir-les indicant a quin mot es refereixen. • Explicar la importància històrica de Constantí i les conseqüències de les seves decisions en la configuració d'Europa. • Explicar què implicava ser ciutadà romà i com s'adquiria aquesta condició, i comparar aquests criteris amb els actuals a partir de criteris donats. • Descriure les característiques del culte públic i privat romà i explicar el procés d'implantació del cristianisme en el seu context. • Valorar la romanització com un procés integrador i

	alhora asimètric, i comparar-la amb altres processos d'aculturació coneguts. • Interpretar de manera crítica el contingut d'un text llatí o d'una inscripció sobre l'origen i l'estatus de les persones, i connectar-lo amb l'experiència pròpia. • Exposar de manera oral i multimodal les conclusions d'una recerca sobre la diversitat de l'Imperi, amb la informació seleccionada, contrastada i organitzada.
SA 9 ***Nomen omen*. El llatí de cada dia**	• Identificar els formants cultes d'origen llatí i grec d'un mot desconegut, inferir-ne el significat i produir definicions etimològiques de termes quotidians, científics i tècnics. • Explicar la relació entre els membres d'un doblet i el camí diferent que ha seguit cadascun. • Incorporar de manera coherent llatinismes i locucions usuals d'origen llatí a les pròpies produccions i justificar-ne l'ús. • Traduir un text final adaptat amb tot el sistema nominal, els pronoms treballats i els tres temps de l'indicatiu, amb correcció ortogràfica i expressiva. • Produir lemes o títols breus en llatí correctes quant a concordança i ordre de mots. • Identificar els dotze treballs d'Hèrcules i el mite d'Hero i Leandre en manifestacions artístiques i comercials i explicar-ne el sentit original. • Exposar oralment i de manera multimodal les conclusions del projecte final, amb la informació seleccionada, contrastada, organitzada i citada.